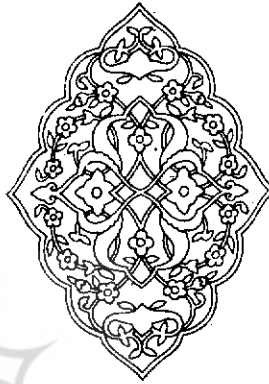

دکتر رضا قریب : استاد دانشگاه

آثار سوء الکل پس از مادر روی جنین و نوزاد

عوارض جسمی و معنوی واجتماعی میگساری نزد بالغین کاملاً شناخته شده است ولی از اثرات شراب روی جنین تا سالهای اخیر اطلاعات مستدل علمی در دست نبود، گو اینکه از قدیم پاره‌ای از نواقص مادر زادی را به مصرف الکل در هنگام بارداری منسوب می کردند، ولی از سال ۱۹۷۳ میلادی بعد موارد مستند و قابل قبول از نظر علمای فن بتدریج در مجلات پزشکی گزارش گردید، وجهات مختلف آن مورد بررسی قرار گرفت.

اکنون نظر پزشکان بر آنست که بدون تردید بعضی از عیوب مادر زادی نوزاد معلول بالا بودن عیار الکل درخون مادران حامله است، چگونگی اثر الکل روی اعضاء و جوارح جنین روشن نیست، ولی محتمل ترین علت این است که الکل بواسطه اثر سمی خود موجب اختلالاتی در بافت‌های جنینی می گردد. تجارب آزمایشگاهی روی حیوانات نشان داده که الکل از "جفت" عبور کرده و در کیسه آب که اطراف جنین را برای محافظت احاطه کرده وارد می شود حتی توانسته‌اند وجود الکل را در انساج جنین به‌شوت برسانند.

عوارض و تظاهرات موالید

ابله اختصاص دارد. بنابراین بموجب گزارش فوق حد متوسط ضرب هوشی ۲۰ کودک مورد مطالعه پایین تر از حدی است که آنها بتوانند مدرسه بروند و یا شاید حرفه‌ای بیاموزند.

وقتیکه اختلالات قوای عقلانی نزد کودکان مطرح می‌شود همیشه این سؤال پیش می‌آید که ممکن است علل این عقب افتادگی روانی پس از تولد و معلول عوامل دیگر باشد.

در مورد عارضه مورد بحث امکان این استنتاج در بین نیست زیرا لااقل در همین بررسی ۲۰ مورد که ذکر آن گذشت ضعف قوای دماغی با شدت ناهنجاریهای جسمی نسبت مستقیم داشته و این یافته بخودی خود موید این نظریه است که همانطوریکه نواقص صوری و بطوء رشد و نمو اصل جنینی داشته، شروع اختلالات قوای عقلانی نیز از زندگی داخل رحمی بوده است.

۶- طرز رفتار و سلوک بعضی از این کودکان با اطرافیان غیر عادی بوده و به صفات شیر و ناآرام و گریزپامتصف گردیده‌اند.

گویانکه بعضی از موالید مادران الکلی بنظر سالم آمده و عاری از عوارض مذکور بوده‌اند ولی نمی‌توان از فقدان عیوب غیر مرئی و یا جزئی مطمئن شد، مانند ضعف حافظه و یا کمبود دقت و یا اختلالات خفیف عصب شنوایی و بانواقص مکتب اسلام

مادران الکلی بموجب گزارش های متعدد عبارتند از:

۱- بطوء رشد جنین از نظروزن و قد و نسج مغزی و استخوانهای جمجمه ضایعه اخیر باعث کوچکی سر می‌گردد.

۲- تغییرات اجزاء چهره از قبیل غیرطبیعی بودن پلکها و رشد بیش از حد پلک سوم و صغر فک تحتانی و نازک شدن لب فوقانی.

۳- نواقص قلبی مانند ارتباط بین دو بطن و یا دو دهلیز و در نتیجه اختلاط خون شریانی (تمیز) باخون وریدی (کثیف)

۴- عیوب اندام و مفاصل بشکل محدودیت حرکات بندها و در رفتگی مفاصل ران و تغییراتی در چین های کف دست.

۵- فقر نیروی دماغی و ضعف عقل بدرجات مختلف که طبعاً از بقیه عوارض مهمتر است. ضرب هوشی این افراد متفاوت است. ضرب هوشی دریک گزارش که تعداد ۲۰ کودک را تحت بررسی دقیق علمی قرار داده بین ۱۵ و ۱۰۵ بطور متوسط در این گروه ۶۵ بوده است.

برای اینکه خوانندگان مفهوم اعداد فوق را درک کنند باید دانستکه ضرایب هوشی ۱۳۰ تا ۱۵۰ متعلق به نوابغ از ۱۰۰ تا ۱۲۹ از آن افراد با هوش و بینکر و از ۷۵ تا ۹۹ خاص اشخاص متوسط و از ۷۴ به پایین به کودکان کند ذهن و

احشاء که بدون آزمایش های مخصوص و مفصل بوجود و یا عدم آنها نمی توان پی برد .

تا مدتها تصور می شد که نواقص مادرزادی و عوارض مغزی در نوزادانی بوجود می آید که مادرشان مقادیر معتدله الکل در زمان حمل مصرف می کرده اند . ولی تجارب بعدی محققین در حیوانات آزمایشگاه و سپس در آدمی مدلل ساخت که مقادیر کم این ماده سمی نیز زیان بخش بوده و موجد عوارض جسم و روان موالید می گردد .

خطرناک ترین زمانی که آثار سوء الکل باعث صدمه قابل ملاحظه جنین می شود عبارتست از مرحله ای که بلا فاصله قبل از حاملگی بوده ، و چند هفته پس از تشکیل نطفه .

شیوع ناهنجاریهای ناشی از الکل را در کودکان بر طبق مقدار مصرفی مادر بشرح زیر گزارش کرده اند :

۴۰ درصد نوزادانی که مادرشان به الکلسم مزمن دچارند معیوب به دنیا می آیند . چنانچه مادر در زمان بارداری روزانه بیش از ۶۰ سانتیمتر مکعب الکل مصرف کند شانس ابتلای نوزاد به نواقص مادرزادی ۲۰ درصد است . شرب الکل بین ۳۰ تا ۶۰ سانتیمتر مکعب در روز شیوع ناهنجاریهای نوزاد را به ۱۰ درصد می رساند . مصارف کمتر از ۳۰ سانتیمتر مکعب الکل در

روز عارضه کمتری در جنین ایجاد میکند . باید دانست که در پژوهش های علمی فوق و یا بررسیهای مشابه علائم و عوارضی گزارش داده می شوند که مشهود و معلوم بوده و یا بطریق آزمایشگاهی و نسج شناسی ملاحظه گردیده و قابل تعیین باشند . معلوم نیست الکل و یا هر ماده دیگری (مانند گوشت خوک) که توسط شرع مقدس اسلام تحریم گردیده استعمال آن هر چند ناچیز باشد باعث عوارض غیر قابل لمس و غیر قابل اندازه گیری در آدمی نشود .

بعضی از غرب زده ها اینطور استدلال می کنند که مقادیر " متعارف " مشروبات الکلی (و یا مصرف گوشت خوک عاری از انگل) زیانهای ذکر شده را در بر ندارند . بدیهی است استدلال این افراد یک سفسطه ظاهری بیش نبوده و جوابهای طبی و اجتماعی دارد که بحث آن از حوصله این مختصر خارج است . فقط از نظر کلی باید گفت اگر عوارض مشروبات الکلی بارز نباشد نباید آنرا عاری از زیان پنداشت زیرا بعضی از صفات و خصوصیات مانند جبن و بی غیرتی و لاابالیگری و عدم حس مسئولیت و بیرحمی و غیره که از ناهنجاریهای احساسی ولی غیر قابل اندازه گیری است ممکن است ناشی از مشروبات الکلی (و یا گوشت خوک) باشد .

بقیه: کودکان و زردی

در اثر ارتباط با کودکان دیگر به کج دستی عادت کرده باشد و پدران و مادران با اعتمادی که بفرزندان خود داشته اند هرگز احتمال این نوع خلافاکاریها را ندهند در نتیجه این بیماری پس از گذشت زمان بصورت خطرناکی در آنها تقویت یافته و بصورت یک بیماری روحی درآید. بنابراین مراقبت‌های غیر مستقیم پدران و مادران، در مورد رفتار و اشیاء و لوازم کودکان امری ضروری و غیر قابل اجتناب مینماید.

چون دین مبین اسلام از طرف خداوند جهان فرستاده شده و از نواقص قوانین بشر عاری است و تمام جوانب رفاه بشر در آن مرعی گردیده، لذا محرمات تصریح شده حتما بدون دلیل نیست. بنابراین نهی از شرب خمر هم برای پیشگیری از ضایعات مشهود و قابل تعیین و هم بجهت عوارض غیر ملحوظ و غیر قابل لمس بوده است. پس از اینکه دانش بشر بسط یافت دلایل علمی دیگر برای توجیه این دستور قرآن کریم روشنتر خواهد شد.

مأخذ:

علاوه بر "قرآن مجید" و کتاب "نشر طبوبی" گردآوری مرحوم شعرانی:

1. Jones, KL et al: Lancet 1:1267, 73
2. Jones, KL et al: Lancet 1:999, 73
3. Jones, KL et al: Teratology 12:1, 75
4. Ferrier, PE. et al: Lancet 2:1496, 75
5. Hall, BD. et al: Lancet 1:680, 74
6. Palmer, RH. et al: Ped. 53:490, 74
7. Tenbrink, MS. et al: JAMA 232:1144, 75
8. Christoffel, KK. et al: J. Ped, 86:963, 75
9. Root, AW. et al: Ped. 87:585, 75
10. Bierich, R. et al: Europ. J. Ped. 121:155, 76
11. Waltman, R. et al: Obstet, and Gynee. 40:180, 72
12. Streissguth, AP. et al: J. Ped. 92:363, 78
13. Tzv, WJ. et al: Nature 257:479, 75
14. Hanson, JW. et al: J. Ped. 92:457, 78